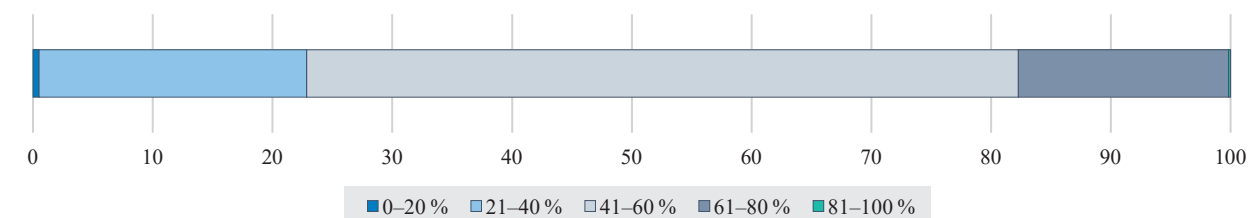

4.3.4 Sociální gramotnost

Dosažená úroveň sociální gramotnosti byla zjišťována s využitím testu zadávaného prostřednictvím inspekčního systému elektronického testování InspIS SET na 297 středních školách, přičemž se testování účastnilo celkem 15 406 žáků maturitních oborů 3. ročníku středních škol (z toho 614 žáků se SVP). Průměrná úspěšnost žáků v testu sociální gramotnosti byla 49 %, což je výsledek ukazující na příležitosti k rozvíjení aplikačně orientovaných sociálních dovedností žáků. Zároveň vysoký podíl žáků dosáhl slabého výsledku s nižší než 40% úspěšností.

GRAF 81 | Rozložení výsledků žáků maturitních oborů 3. ročníku středních škol podle celkové úspěšnosti v testu sociální gramotnosti (včetně žáků se SVP, v %)

Poznatky k výběrovému zjišťování dosažené úrovně sociální gramotnosti byly doplněny zjištěními, které se týkají podmínek a průběhu vzdělávání v této oblasti. Hodnoceny byly odpovědi ze žákovských a učitelských dotazníků (851 učitelů), dále byly využity informace z prezenční tematické inspekční činnosti. V rámci tematické inspekční činnosti bylo navštíveno celkem 74 středních škol a 883 hodin výuky různých vzdělávacích oborů. Počet navštívených středních škol byl oproti původnímu záměru o něco nižší, a to v důsledku přerušení prezenční výuky na středních školách z důvodu pandemie virového onemocnění covidu-19.

Vybraná zjištění ukazují, že ředitelé i učitelé navštívených středních škol přikládají sociální gramotnosti žáků velký význam, což však nemá vždy praktický dopad do výuky. V hodinách předmětů, které nejsou pro rozvoj sociální gramotnosti vnímány jako klíčové, se situace rozvíjející tuto gramotnost vyskytovaly spíše okrajově. Jen velmi omezeně se pak žáci setkávali se situacemi založenými na konfliktu či potřebě rozpoznat manipulativní sdělení. V přibližně pětina navštívených středních škol nebyla úroveň sociální gramotnosti žáků hodnocena ani třídním učitelem, ani předmětovými učiteli. Dvoupětinový podíl učitelů vnímá nedostatečnost nabídky DVPP se vztahem k rozvoji sociální gramotnosti žáků. Potenciál ke zlepšování podmínek rozvoje sociální gramotnosti žáků je spatřován také ve vztazích školy a rodiny. Konečně za pozornost stojí, že žáci hodnotili své sociální dovednosti pozitivně, což není vždy v souladu s názorem ředitelů středních škol.³⁶

4.3.5 Ukončování středního vzdělávání maturitní zkouškou

Ukončování vzdělávání maturitní a závěrečnou zkouškou proběhlo ve školním roce 2019/2020 z důvodu epidemie koronaviru SARS CoV-2 za mimořádných organizačních a hygienických opatření. Na vysvědčení za druhé pololetí školního roku 2019/2020 žáka střední školy nebo konzervatoře, který se přihlásil na jarní zkušební období roku 2020 k maturitní zkoušce nebo měl konat závěrečnou zkoušku, nebylo možné hodnotit stupněm „5 – nedostatečný“ nebo slovem „nehodnocen(a)“ či ekvivalentním slovním hodnocením. Maturitní zkouška se skládala ze zkoušek ze zkušebních předmětů podle § 78 školského zákona a zkoušek profilové části podle § 79 školského zákona s tím, že ve společné části se zkouška ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura a cizí jazyk neskládala z dílčí zkoušky konané formou písemné práce.

Vzhledem k upraveným pravidlům pro hodnocení výsledků vzdělávání v maturitních ročnících byl v jarním zkušebním období 2020 minimální podíl žáků nekonajících maturitní zkoušku z celkového počtu žáků ke zkoušce přihlášených (2,1 %). V předchozích letech byl tento podíl výrazně vyšší (2019 – 8,7 %, 2018 – 10,9 %). Negativní očekávání, že připuštění všech žáků k maturitní zkoušce bude mít za následek zásadní zhoršení výsledků, se nenaplnila. V jarním zkušebním období roku 2020 bylo neúspěšných 24,4 % žáků, v roce 2019 neuspělo 23,7 % žáků, v roce 2018 neuspělo 25,3 % žáků. V gymnáziích, čtyřletých odborných oborech vzdělání i nástavbách byly v meziročním srovnání jen minimální rozdíly v míře neúspěšnosti. K mírnému zlepšení (ze 7,2 % na 6,1 %) došlo v gymnáziích, k mírnému zhoršení došlo ve čtyřletých odborných oborech (z 29,5 % na 30,5 %) a nástavbách (z 54,2 % na 54,6 %). Tyto výsledky potvrdily předpoklad, že gymnaziální žáci samostatnou přípravu k maturitní zkoušce zvládnou nejlépe. Všechna vyhodnocovaná data se vztahují k žákům, kteří v jarním zkušebním období konali maturitní zkoušku poprvé.

³⁶ Více informací viz zpráva Podpora rozvoje osobnostních a komunikačních dovedností žáků středních škol ve školním roce 2019/2020.